

[Morten Lange.]

med planlægning at gøre og med prognose — men det er ikke umuligt, og når vismænd overhovedet udtaler sig i deres rapporter til regeringen, er det naturligvis, fordi der er ting, man kan tage på og bruge som reelle kendsgerninger. Jeg mener, at det skylder landbrugsministeren os efter sine, skal vi sige små økonomiske fejltrin og efter sin meget vagt formulerede oversigt, men først og fremmest efter den sidste og positive formulering, at landbrugsministeren går ind for et fremtidigt eksportlandbrug med mindst samme eksportværdi som det nuværende. Hvis dette skal være holdbart, så skylder landbrugsministeren os at komme med en undersøgelse, som viser, at figurerne holder, at der er et sådant perspektiv, og at det kan holde. Jeg skal derfor for, om jeg så må sige, at lede diskussionen i en konstruktiv retning og ikke for at fælde ministeren — det kunne måske også være nødvendigt, men jeg ved ikke, om vi får nogen bedre i den nuværende regering — fremsætte følgende forslag til motiveret dagsorden:

„Idet folketinget opfordrer regeringen til at lade foretage en ekspertundersøgelse af landbrugets økonomiske fremtidsmuligheder og at forelægge resultaterne heraf for folketinget i dette år, går tinget over til den næste sag på dagsordenen.“

Formanden: Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Chr. Thomsen: Jeg må erkende, at det var ikke meget nyt, man fik fra landbrugsministeren om, hvilken landbrugspolitik regeringen vil føre fremover. Det er vel egentlig naturligt, når et erhverv i den grad er i opbrud, er i udvikling, inde i en hel omstillingsproces, som landbruget er, at der så finder diskussion sted om problemerne. Det er ganske naturligt, at det også drøftes uden for landbrugets egne rækker, for i virkeligheden berører disse problemer jo os alle.

Jeg må dog begynde med at konstatere, at jeg finder det forbavsende, at så mange uden for landbrugets egne rækker er i stand til ret præcis at se, hvilke strukturændringer der skal til, for at alt kan vende sig til det bedre. Jeg personlig har det lidt på en anden måde. Jo mere jeg ser på landbrugets pro-

blemer, desto sværere, desto alvorligere bliver de egentlig, men jeg må da erkende, at det kan være mig, der er noget i vejen med.

Nogle af de ting, som oftest nævnes i diskussionen om landbrugets problemer, er, at man ønsker andre markedsforhold, man ønsker nye arealgrænser, man ønsker ændring i tilskudslovgivningen, man ønsker begrænsning i produktionen. Jeg skal senere vende tilbage til de enkelte ting.

Jeg tror, at hvis man vil diskutere landbrugets problemer, finde ud af årsagen til dem, men også prøve at finde frem til en løsning på dem, så er det helt nødvendigt, at man går helt ind til sagens kerne og finder ud af: hvad er egentlig landbrugets problemer dybest set? Og da er der det ejendommelige ved det, at hvis man ser ud over landets grænser, kigger på landbruget i en lang række lande, i Canada, i Vesttyskland, i de nordiske lande, i Danmark, så er udviklingen omtrent nogenlunde ens. Billedet er stort set det samme, hvad enten man er i fællesmarkedet, i EFTA, i andre markedsgrupper eller helt udenfor. Der må altså være en eller anden ting, der er fælles for landbruget som helhed, en fælles skavank for landbruget.

Når man kigger på det internationalt, gælder det i alle lande, at kun en ringe del af landbruget siden sidste verdenskrig har formået at følge med i den almindelige indkomstudvikling og indkomststigning; hovedparten har ikke kunnet følge trop. Det er det samme billede, man ser overalt, og derfor må der også være en fælles årsag, og det er der også. Den inderste årsag er i virkeligheden, at der i hele den vestlige verden findes millioner af landbrug, som har en sådan størrelse og en sådan driftsform, at lige gyldigt hvad enten priserne er gode eller dårlige, så kan de ikke skaffe en familie et udkomme efter vor tids ønsker. Vi har lande i Europa, der har en så elendig landbrugsstruktur, at over 75 pct. af de totale købesætninger i dag er besætninger på under 5 køer. Enhver kan sige sig selv, at den form for landbrug kan ikke gå i 1969.

Nu vil man nok indvende, at Danmark har ikke helt de samme problemer, og det skal jeg villigt erkende. Vi har også vore problemer med de små brug, men vi har aldrig haft vor jord pindet ud og stykket ud, som de andre har det. Men vi rammes in-